

© TWAN WIERMANS

Scholieren met twee voeten in de bedrijfspraktijk

Duaal leren in land- en tuinbouw

Als bijlage bij deze *Boer&Tuinder* vind je deze week een publicatie over land- en tuinbouwonderwijs. Een van de mogelijke onderwijsvormen is het duaal leren. Op pagina 48 van je ledenblad lees je het verhaal van Jos Rochus, een Limburgse landbouwer die zich dit schooljaar engageert als leerbedrijf. Maar niet alle landbouwers zijn hiervoor te vinden. De vraag naar geschikte landbouwbedrijven is op vele plaatsen groter dan het aanbod. Dat kan dus beter. Daarom stapt Boerenbond in het project 'Beestig duaal'.

Liesbet Corthout

Boerenbond is partner in het project onder andere met middelbare school De Wijnpers, maar ook veel andere provinciale land- en tuinbouwscholen zijn betrokken partij. Het project, dat in het najaar van 2020 werd goedgekeurd, wil enerzijds meer bedrijven over de streep trekken om de stap te zetten om zich te laten erkennen als leerbedrijf, en anderzijds meer leerlingen – en een diversere groep leerlingen – aanspreken voor deze leervorm. Duaal leren is niet uniek voor ons land. Er zijn in het buitenland heel wat goede voorbeelden te vinden, van heel praktische en technische opleidingen tot hoger geschoolde profielen. Bij ons staat de leervorm nog in de kinderschoenen, maar Boerenbond ziet er wel veel voordelen in voor de land- en tuinbouw, weet Anne Vandenborre, vormingsverantwoordelijke bij AgroCampus. "Voor de toekomst van de land- en tuinbouwsector is het van cruciaal belang dat het onderwijs voldoende goed opgeleide arbeidskrachten en bedrijfsleiders aflevert. Duaal leren versterkt de competenties die nodig zijn op het bedrijf en kan beter inspelen op veranderende noden. Voor de bedrijven verhoogt de kans om potentiële medewerkers te vinden die passen binnen het bedrijf en het versterkt de leercultuur in de onderneming. In een maatschappij die zich meer en meer bewust wordt van de noodzaak van levenslang leren, is dat een belangrijke troef." Tuinaanleg en groenbeheer zijn sectoren waarin duaal leren snel was ingeburgerd. Bij de landbouw lijkt het iets moeilijker te zijn. De richtingen 'dier en milieu duaal' en 'plant en milieu duaal' kunnen leerlingen in de derde graad momenteel in een vijftal scholen in Vlaanderen volgen.

Dier en milieu in de praktijk

Bart Neven van PIBO Tongeren is zelf boerenzoon, heeft ervaring als boer in zowel de dierlijke als plantaardige productie, en als leerkracht in het landbouwonderwijs. Hij is de liaison tussen

landbouwer en school en legt uit hoe zijn school duaal leren aanpakt. “Vooral de tuinbouwrichtingen zijn erg dankbaar voor scholieren in duaal leren. Die sectoren zijn gewend om met personeel te werken, ze hebben er ook een budget voor en het is een win-win voor leerling en bedrijf. De melkvee- en varkensbedrijven hier in Zuid-Limburg zijn over het algemeen wat kleiner en werken niet met personeel. Om ervoor te zorgen dat ze toch baat hebben bij de aanwezigheid van de scholier op het bedrijf, kijken wij eerst zeer goed naar de competenties van de leerlingen. Met dieren kunnen omgaan is essentieel. Moet de leerling dat eerst nog aanleren op het bedrijf, wordt het rendement voor de landbouwer te laag. We raden de leerlingen ook aan om al eens langs te gaan bij het bedrijf en er eventueel enkele dagen te helpen. Zo ondervinden zowel leerling als boer of ze een waardevolle samenwerking kunnen beginnen. Wij helpen bij het in orde maken van de administratie en de leerling zal dan 23 uur per week op het landbouwbedrijf aan de slag gaan, verdeeld over drie werkdagen. De andere twee dagen zit hij of zij in de klas. Het is aan ons, als school, om duidelijk te maken wat we van de boer verwachten, welke competenties de leerling moet aanleren en hoe hij daarbij kan helpen. Een trajectbegeleider volgt van nabij op en staat altijd klaar wanneer de boer

Bart Neven:

“Deze formule is minstens even goed als andere leervormen.”

of de leerling hierover vragen hebben. De leerlingen die tot nu toe al een traject duaal leren volgden, waren zeer tevreden. En terecht. Volgens mij is deze formule minstens even goed of zelfs beter dan andere leervormen. De combinatie van essentiële dingen bij-schaven op school en competenties in de praktijk opvolgen is fantastisch. De een-op-eenbegeleiding die leerlingen in een bedrijf krijgen, kunnen wij op school niet bieden. We kunnen een bepaalde handeling wel demonstreren aan een kleine groep en hen het dan zelf eens laten proberen, maar dat is niet te vergelijken met de uitgebreide praktijkervaring en nabije begeleiding op een bedrijf. Wij waarderen het dan ook enorm hard als bedrijven zich laten erkennen als leerbedrijf.”

Leren op kleine bedrijven

Bart Van den Bosch is bij De Wijnpers technisch adviseur coördinator en ook hij is heel enthousiast over duaal leren. “Ons verhaal gaat al zo’n zes jaar terug, toen wij met onze school een van de eersten waren die met duaal leren begonnen. Wij hebben het traject mee vorm gegeven, maar we ondervinden dat er nog hiaten zijn. Er zijn best wel veel leerlingen met interesse om dier en milieu of plant en milieu duaal te volgen, maar we missen nog land- en tuinbouwbedrijven waar zij terecht kunnen. Vooral kleine bedrijven zijn erg waardevol, want het is in die kleine, familiale bedrijven dat de leerlingen een-op-een heel veel leren. Daarom zetten wij mee onze schouders onder het project Beestig duaal. We willen zowel de land- en tuinbouwsector als het onderwijs overtuigen van de waarde van duaal leren in deze sector.” “Beestig duaal is uit de startblokken geschoten in het begin van 2021. We zijn onze weg aan het zoeken, maar op 1 september willen we op volle kracht draaien. Intussen treffen we al volop voorbereidingen. We werken bijvoorbeeld aan een publicatie om boeren wegwijs te maken in het duaal leren.

Bart Van den Bosch:

“We kunnen van mekaar leren, daar worden we allebei rijker van.”

Want onze grootste bekommernis is toch wel dat we momenteel te weinig bedrijven in onze portefeuille hebben. Wij willen daar onze nek voor uitsteken, net omdat we het zo essentieel vinden. De interesse van de leerlingen is er en de deuren van veel bedrijven blijven te lang dicht. En dat is jammer. Want ook als land- of tuinbouwer heb je er echt iets aan. De leerling komt op jouw bedrijf met heel veel bagage aan standaardhandelingen uit de sector en de nodige gezonde dosis leergierigheid. Je blijft als bedrijfsleider zelf bij en tegelijkertijd kan je iemand opleten, kan je je eigen kennis doorgeven. Dat heeft ook tot gevolg dat je je werk kan verdelen, je staat er niet meer alleen voor. En we merken dat boeren die hier in mee stappen trots zijn op hun werk en op de kennis die ze kunnen doorgeven. Kennis, gebaseerd op jarenlange ervaring, die via de leerling ook in de toekomst behouden blijft. Overigens zien ook meer en meer onderwijsinstellingen in dat het een win-winsituatie is. We merken dat we als school moeten samenwerken met de sector. We kunnen van mekaar leren, daar worden we allebei rijker van.” ■

Het project ‘Beestig duaal’ loopt in samenwerking met deze partners.